

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/17/2013
Identifikačné číslo spisu:	4111011334
Dátum vydania rozhodnutia:	11.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:4111011334.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného N. C. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 11. apríla 2013 v Bratislave dovolanie obvineného N. C., zastúpeného obhajcom JUDr. Milošom Cimrákom proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. júla 2012 sp. zn. 3 To 62/2012, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného N. C. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 12. marca 2012 sp. zn. 4 T 133/2011 bol obvinený N. C. uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

ako otec maloletého C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky N. C. v U. I., hoci má k tomuto vyživovaciú povinnosť priamo zo Zákona o rodine a rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 12C 189/1996 zo dňa 24.09.1996, právoplatný dňa 18.10.1996, bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou vo výške 800,-Sk (26,55 Eur) mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, v období od 15.01.1997 do 06.12.2010 si túto povinnosť riadne neplnil a na výživnom N. C. dlhuje sumu vo výške 4.433,85 Eur a v dôsledku neplnenia si vyživovacej povinnosti, bola matka dieťaťa odkázaná na finančnú pomoc svojho druhu.

Za to bol odsúdený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. n/, § 37 písm. m/ Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, § 42 ods. 1, § 41 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov, pričom na výkon uloženého trestu bol podľa § 48 ods. 2 Tr. zák. (chýba písmeno) zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený N. C. do všetkých jeho výrokov a okresný prokurátor do výroku o treste.

Obvinený v písomných dôvodoch svojho odvolania podaného prostredníctvom obhajcu (č.l. 196-198) v prvom rade namietal vinu. Podľa rozsudku si mal úmyselne neplniť vyživovaciu povinnosť, pričom bol preukázané, že túto povinnosť si neplnil zo zdravotných dôvodov. Nemá žiadne odborné vzdelanie a v dôsledku jeho choroby (epilepsie), bola jeho možnosť nájsť zamestnanie obmedzená. Chcel pracovať a bol aj zamestnaný, avšak pre chorobu musel pracovný pomer ukončiť. Z toho dôvodu nebol schopný platiť výživné na svojho syna. Skutočnosť, že trpel na epilepsiu potvrdila vo svojej výpovedi aj lekárka MUDr. F. I.. V kritickom období sám poberal od štátu dávky v hmotnej núdzi, ktorých suma bola pod hranicou sociálnej odkázanosti. Okrem toho namietal nesprávnu kvalifikáciu, nakoľko u dieťaťa nenastal stav núdze a rovnako namietal výšku dlžného výživného, ktorú ustálil súd prvého stupňa.

Prokurátor v písomných dôvodoch svojho odvolania (č.l. 207-208) vytýkal súdu prvého stupňa, že obvinenému priznal poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. n/ Tr. zák., že napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Táto poľahčujúca okolnosť nemala byť priznaná, nakoľko obvineným uvádzané skutočnosti nesmerovali k pomoci orgánom činným v trestnom konaní, ale k jeho vyvineniu sa z predmetného skutku. U obvineného tak prevažovali priťažujúce okolnosti, čo sa malo odraziť aj na výmere trestu odňatia slobody, ktorý mal byť ukladaný v rozmedzí 2 roky a 4 mesiace až 5 rokov. Podľa jeho názoru uložený trest bol príliš nízky aj pri priznaní poľahčujúcej okolnosti, vzhľadom na dobu neplnenia vyživovacej povinnosti a nekritický postoj obvineného k trestnej činnosti. Navrhol preto zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o treste a uložiť obvinenému prísnejší súhrnný trest odňatia slobody.

Na základe včas podaných odvolaní vo veci rozhodoval Krajský súd v Nitre, ktorý rozsudkom z 25. júla 2012 sp. zn. 3 To 62/2012 podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvineného uznal za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. por. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

ako otec maloletého C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky N. C. v U. I., hoci má k tomuto vyživovaciou povinnosť priamo zo zákona o rodine a určenú rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 12C 189/1996 zo dňa 24.09.1996, právoplatným dňa 18.10.1996, bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou vo výške 800,-Sk (26,55 Eur) mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred do rúk matky, v období od 15.01.1997 do 06.12.2010 si túto povinnosť riadne neplnil a na výživnom N. C. dlhuje sumu vo výške 4.407,30 Eur a v dôsledku neplnenia tejto vyživovacej povinnosti by bol maloletý C. vystavený nebezpečenstvu núdze, ak by na jeho výživu neprispieval druh matky N. C..

Za uvedený prečin mu bol podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. s prihliadnutím na priťažujúcu okolnosť uvedenú v ustanovení § 37 písm. m/ Tr. zák., s použitím § 42 ods. 1 a § 41 ods. 1 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky a 6 (šesť) mesiacov, pričom na výkon tohto trestu bol podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Zároveň bol zrušený výrok o treste uložený obvinenému trestným rozkazom Okresného súdu Nitra z 21.06.2011 sp. zn. 5 T 69/2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 25. júla 2012, kedy vo veci rozhodol krajský súd a obvinený uložený trest v súčasnej dobe vykonáva.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený prevzal 24. augusta 2012, jeho obhajca 23. augusta 2012 a prokurátor 22. augusta 2012.

Okresný súd Nitra predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného N. C., ktoré podal prostredníctvom obhajcu JUDr. Miloša Cimráka, ktorý ho obhajoval aj v pôvodnom konaní.

Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 19. septembra 2012 (č.l. 257 - 260). Dovolanie bolo podané z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/, i/ Tr. por., pretože bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Obvinený fakticky argumentoval dôvodmi uvádzanými v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa.

V dôvodoch svojho mimoriadneho opravného prostriedku v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vytýkal súdom nižšieho stupňa, že pri hodnotení vykonaných dôkazov porušili ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por. ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože dôkazy hodnotili jednostranne v jeho neprospech. Odvolaciemu súdu vytýkal, že sa dostatočne nevysporiadal so skutočnosťami uvedenými v jeho odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, pričom vôbec nereflektoval obsah podaného odvolania. Z rozhodnutia a odôvodnenia rozsudku súdu druhého stupňa je evidentné, že odkaz na aplikáciu § 317 ods. 1 Tr. por. je len formálny a že sa podaným odvolaním podrobnejšie zo všetkých vytýkaných hľadísk nezaoberal. Ak by postupoval v súlade s týmto ustanovením, bol by zistil namietané pochybenia. Odôvodnenie rozhodnutia je nedostatočné, čím odvolací súd porušil zásadným spôsobom jeho právo na obhajobu.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v prvom rade vytýkal odvolaciemu súdu, že sa stotožnil s názorom prokurátora uvedeným v dôvodoch jeho odvolania na poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. n/ Tr. zák. Uvedený názor nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nakoľko už v prípravnom konaní dobrovoľne priznal, že neplatil výživné na svojho syna, oľutoval svoje konanie a zopakoval to aj na hlavnom pojednávaní. Poľahčujúca okolnosť mala byť v jeho prípade aplikovaná.

Ďalej namietal, že v konaní nebol produkovaný dôkaz, ktorý by preukazoval, že sa úmyselne vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti, teda nebola naplnená subjektívna stránka žalovaného trestného činu. Vykonaným dokazovaním bolo naopak preukázané, že svoju povinnosť si nemohol plniť zo zdravotných dôvodov. Svedčia o tom listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise a napokon aj výpoveď ošetrojúcej lekárky. V jeho prípade preto nemohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Záverom svojho dovolania navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce a prikázať krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila na vyjadrenie rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila iba matka maloletého, N. C. (č.l. 268), ktorá vo svojom písomnom podaní uviedla, že dovolanie obvineného považuje za účelové, pretože obvinený si naďalej neplní vyživovaciu povinnosť voči synovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu, čo je v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v odvolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný

uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Dovolateľ N. C. ako už bolo vyššie uvedené opieral podané dovolanie v prvom rade o ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Dovolateľom uvádzaný dovolací dôvod predpokladá, že v konaní došlo k porušeniu práva na obhajobu najmä tým, že boli porušené ustanovenia o povinnej obhajobe § 37 Tr. por. Predovšetkým ide o prípady, kedy súd vykonával úkony trestného konania bez obhajcu obvineného napriek tomu, že ho obvinený musel mať z dôvodu povinnej obhajoby. V posudzovanej veci bolo trestné stíhanie obvineného vedené pre prečin, pričom v čase vznesenia obvinenia sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, a preto bol obvinenému opatrením súdu zo 14. júna 2011 ustanovený podľa § 40 ods. 1 Tr. por. z dôvodov § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por. obhajca JUDr. Miloš Cimrák, ktorý sa od svojho ustanovenia až do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa zúčastňoval úkonov trestného konania. Mal teda možnosť počas konania kvalifikovane navrhovať, predkladať a zadovážovať dôkazy slúžiace na obhajobu obvineného. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní pritom vyplýva, že súd akceptoval všetky návrhy obhajcu na vykonanie dôkazov. V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že v trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov - ustanovenia § 2 ods. 10 a 12 a § 168 ods. 1 Tr. por. Podľa nich bolo potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý bol nevyhnutný pre rozhodnutie. Podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov zákon nestanovil žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti ani váhu jednotlivých dôkazov. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uplatňovaného dovolacieho dôvodu preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Rovnako tak ani hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstávam obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom. Ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) hodnotené v jeho prospech. Skutočnosť, že odvolací súd neakceptoval obranu obvineného ešte neznamená, že postupoval pri hodnotení vykonaného dokazovania jednostranne. Dovolací súd v posudzovanom prípade žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu nezistil.

Ako ďalší dovolací dôvod obvinený uplatnil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.

Právnym posúdením skutku sa rozumie jeho hmotnoprávne posúdenie. Jeho podstatou je aplikácia hmotného práva, t.j. Trestného zákona, na skutkový stav veci, ktorý zistil súd v rámci vykonaného dokazovania. Významné je, že predmetom právneho posúdenia je skutok tak, ako ho zistil súd, a nie tak, ako sa jeho zistenia domáha dovolateľ vo svojom dovolaní.

V rámci tohto uplatneného dôvodu potom možno namietat, že skutkový stav zistený súdmi nižšieho stupňa nenaplnuje znaky trestného činu, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. V jeho rámci možno preto namietat právne chyby pri kvalifikácii súdom zisteného skutkového stavu veci. Mimo rámca tohto dovolacieho dôvodu sú skutkové námietky, t.j. námietky, ktorými sa obvinený snaží dosiahnuť iné hodnotenie dôkazov než ich hodnotili súdy nižšieho stupňa, a tak dosiahnuť i zmenu v skutkových zisťeniach a ich nahradenie inou verziou skutkového stavu, ktorú sám presadzuje. Dovolanie nemôže byť

založené na tom, že obvinený nesúhlasí s tým, ako súd v rámci postupu podľa § 2 ods. 12 Tr. por. hodnotil vykonané dôkazy, aké skutkové zistenia z nich vyvodil, ako postupoval pri vykonávaní dôkazov, v akom rozsahu vykonal dokazovanie, resp. nevyhovel jeho návrhom na doplnenie dokazovania. Dovolanie je ako už bolo vyššie spomenuté, mimoriadny opravný prostriedok určený k náprave závažných právnych chýb právoplatných rozhodnutí súdu, a nie k tomu, aby skutkové zistenia súdov nižšieho stupňa preskúmavala ešte tretia inštancia.

V posudzovanom prípade obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu argumentoval, že súdy mu nepreukázali všetky zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák., najmä naplnenie subjektívnej stránky, pretože sa úmyselne nevyhýbal svojej zákonnej povinnosti vyživovať maloletého.

V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák. (v jeho kvalifikovanej podobe) sa dopustí ten, kto sa najmenej tri mesiace v období dvoch rokov úmyselne vyhýba plneniu svojej zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovávať iného, pričom oprávnenú osobu vydal do nebezpečenstva núdze a čin spáchal závažnejším spôsobom konania. Objektom daného prečinu je nárok na výživu založenom na ustanoveniach Zákona o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov). V danom prípade sa maloletý C. P. narodil XX.XX.XXXX a týmto dňom vznikla obvinenému, ako otcovi, zákonná povinnosť zabezpečiť výživu dieťaťa, ktorá trvá až do času, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Obvinený vedel, že je otcom dieťaťa, a napriek tomu, že povinnosť prispievať na výživu maloletého mu bola určená aj súdnym rozhodnutím, tejto povinnosti sa úmyselne viac rokov vyhýbal, čím vznikol dlh na výživnom vo výške ustálenej napadnutým rozsudkom. Svojím postojom voči maloletému vydal tohto do nebezpečenstva núdze. Skutok obvineného popísaný v tzv. skutkovej vete napadnutého rozsudku aj podľa názoru najvyššieho súdu, poskytuje jednoznačný podklad pre použitú právnu kvalifikáciu zisteného konania obvineného ako prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, b/ Tr. zák. s prihliadnutím na § 138 písm. b/ Tr. zák., a to po stránke objektívnej i subjektívnej.

Záver o neexistencii uvedených znakov aplikovaného prečinu obvinený vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku vyvodzuje na inom skutkovom základe, než ho vyjadruje skutok zistený súdmi nižšieho stupňa. Z uvedeného vyplýva, že sa nejedná o námietky právne, ale o výhrady skutkovej povahy, ktoré nie sú pri tomto dovolacom dôvode prípustné, preto sa uvedenými výhradami obvineného dovolací súd nemôže zaoberať. Napadnúť dovolaním právoplatné rozhodnutie vychádzajúce z nesprávne zisteného skutkového stavu o podstatných okolnostiach na základe vykonaných dôkazov môže len minister spravodlivosti (§ 371 ods. 3 Tr. por.) Iba v prípade dovolania podaného týmto oprávneným subjektom by bolo možné zaoberať sa správnosťou zistenia skutkového stavu, vrátane posudzovania správnosti hodnotenia vykonaných dôkazov a tým aj otázku objasnenia veci.

Nedostatky prvostupňového konania vytýkané obvineným, ktoré podľa jeho názoru zostali neodstránené v konaní pred odvolacím súdom, sú námietky majúce v konečnom dôsledku vyvolať pochybnosti o správnosti skutkových zistení, preto ich nemožno podradiť pod uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmieta dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/, i/ Tr. por. neboli v posudzovanej veci splnené, preto dovolanie obvineného N. C. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.